

Старогръцки език
НФ
2020-2021

Автори

5.
Диоскорид

Диоскорид (I в. сл. Хр.) е автор на „За лечебната материя“ (Περὶ ὕλης ἰατρικῆς, De materia medica) в пет книги. Смятан е за най-добрия античен познавач на билките и втория ботаник на античността (след Теофраст).

Роден е в киликийския град Аназарб, недалеч от Тарс. Бил е войник в римската армия и е пътувал из повечето от териториите на империята.

Изследването му за „лечебната материя“ е посветено на някой Арий, лекар от рода на Асклеиадите. Описани към 700 растителни вида, и не малко минерали и вещества от животински произход; и са посочени лечебните им свойства. Бил е запознат с наличните изследвания по въпроса, както се вижда от предговора към съчинението.

Сведения за живота му могат да се извлекат от това, което сам той казва за себе си в началото на книгата.

Диоскорид е имал голям успех през античността, и още повече през средновековието – както във Византия и западна Европа, така и в арабския свят. Гален се отзовава положително за него; а Фотий, който го е чел, го смята за най-полезния автор в тази област.

Първият известен латински превод е от VI в. Най-ранният оцелял гръцки ръкопис е от края на V или началото на VI в.; забелязан е от посланика на император Максимилиан II в Константинопол през 1560-те и е придобит за библиотеката във Виена няколко години по-късно.

Περὶ ὕλης ἰατρικῆς е една от първите печатни гръцки книги - публикувана е във Венеция през 1499 г. Следват множество издания на гръцкия текст с (или на) латинския превод.

Литература:

I.A. Fabricii Bibliotheca graeca. Editio nova curante G.C. Harles. Vol. IV. Hamburgi et Lipsiae, 1795 (стр. 673-702)

Medicorum graecorum opera quae extant. Vol XXV. Pedanii Dioscoridis Anazarbei De materia medica libri quinque. Commentario illustravit C. Sprengel. Lipsiae, 1829

Ch. Anthon. Classical dictionary. NY, 1855

W. Christ. Geschichte der griechischen Literatur. Muenchen, 1890 (стр. 713-714)

Περὶ ὕλης ἰατρικῆς (началото)

Πολλῶν οὐ μόνον ἀρχαίων ἀλλὰ καὶ νέων συνταξαμένων περὶ τῆς τῶν φαρμάκων σκευασίας τε καὶ δυνάμεως καὶ δοκιμασίας, φίλτατε Ἄρειε, πειράσομαι παραστήσαί σοι μὴ κενὴν μηδὲ ἄλογον ὀρμὴν ἐσχηκέναι με πρὸς τήνδε τὴν πραγματείαν διὰ τὸ τοὺς μὲν αὐτῶν μὴ τετελειωκέναι, τοὺς δὲ ἐξ ἱστορίας τὰ πλεῖστα ἀναγράψαι.

ἡμεῖς δὲ ὡς εἶπεῖν ἐκ πρώτης ἡλικίας ἄληκτόν τινα ἔχοντες ἐπιθυμίαν περὶ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ὕλης καὶ πολλὴν γῆν ἐπελθόντες—οἴσθα γὰρ ἡμῖν στρατιωτικὸν τὸν βίον—συναγρόχαμεν τὴν πραγματείαν ἐν πέντε βιβλίοις σοῦ προτρεψαμένου, ᾧ καὶ τὴν σύνταξιν ἀνατίθεμεν...

„След като мнозина не само древни, но и нови автори съставиха книги за приготвянето, възможностите и проверката на лекарства, сега и аз, обични Арие, ще се опитам да ти покажа, че не съм се насочил към това занимание поради някакъв празен и неразумен порив. Защото едни от предшествениците ми не завършиха труда си, а при други повечето е написано въз основа на чужди изследвания...“

„А ние още от, тъй да се каже, ранната си младост, имахме едно неспирно желание да се запознаем с тази материя. Обиколихме много земи – нали знаеш за войнишкия ни живот – и, по твоє насърчение, съставихме, този труд в пет книги. И на теб посвещаваме това съчинение...“